

Verslag 'In je Kracht' 2020-2021

Empowerment voor vrouwen in Kerkrade

Inleiding

In Kerkrade is in 2020 subsidie ontvangen voor een bijzonder traject. In 2021 is dit bijzondere project gestart, waarin door nauwe samenwerking met de gemeente 4 groepen vrouwen zijn geworven om deel te nemen aan een intensief traject empowerment 'In je Kracht'. Het betreft een groep vrouwen die al langere tijd een uitkering ontvangen en onvoldoende participeren in de samenleving door de omstandigheden waarin zij verkeren. Doel van het programma was om deze vrouwen te begeleiden in een trainingstraject, zodat zij in de toekomst zouden kunnen doorstromen naar vrijwilligerswerk, werk dan wel opleiding. Voor deze training is gebruik gemaakt van het lesmateriaal van Stichting Lezen en Schrijven, de uitvoering van het project kwam voor rekening van vrijwilligers, intensief begeleid door een professionele begeleider. De projectleiding was in handen van een projectleider van de bibliotheek Kerkrade. Om optimaal deze kwetsbare groep te kunnen begeleiden, is intensief samengewerkt door de bibliotheek Kerkrade en omstreken en Impuls, de welzijnsorganisatie. Waar nodig, heeft het Vistacollege kennis en kunde ingebracht.

Opbouw

Dit verslag toont allereerst de hobbels op de weg tijdens Corona alsmede de route die is afgelegd. Tevens vindt u informatie over het gebruikte lesmateriaal. Daarnaast treft u de resultaten aan, alsmede de aandachtspunten, succesfactoren en randvoorwaarden voor succes in de toekomst. Aan het eind vindt u in de bijlage de financiële afrekening.

Hobbels op de weg

De subsidie van 2020 is door alle omstandigheden pas in 2021 verzilverd. Tussentijds is uitstel aangevraagd omdat corona het niet mogelijk maakte om te starten. Door verplichte sluiting én ziekte, afwezigheid en vertraging in de werving en selectie is het een niet al te makkelijk traject geweest, maar in 2021 hebben we gedeeltelijk kunnen realiseren wat al in 2020 beoogd was.

Planning

Het traject kon niet op tijd starten, om dat door het verplichte thuiswerken van de gemeentemedewerkers de selectie van deze vrouwen en het afnemen van de sociale inclusiemeter niet volgens planning kon plaatsvinden. Ook de werving en selectie van de vrijwilligers en hun voorbereiding met opleiding ging niet volgens plan. Het maakte dat we de planning moesten herzien en pas vanaf april 2021 konden starten. Het bleek dat dit traject stevige vrijwilligers vraagt met kennis, ervaring en competenties op het gebied van deze doelgroep en doelen en ervaring in het geven van training, deze vrijwilligers zijn niet makkelijk te vinden en binden aan de opdracht. Met de wisselende mogelijkheden door corona heeft de projectleider steeds flexibel moeten inspelen op de wisselende omstandigheden. Ondanks sluiting van het gebouw op sommige momenten en in de zomervakantie een korte vakantiebreak op verzoek van de vrouwen, bleek dat de deelnemende vrouwen zo uitkeken naar hun wekelijkse trainingsdag, dat dit de continuïteit van het traject en deelname van de vrouwen niet heeft geschaad.

Complicerende factor bij de uitvoering van dit traject was, dat van deze groep vrouwen een heel groot deel niet gevaccineerd bleek en dat dit voor vrijwilligers en de bibliotheek soms een extra drempel was met de zoektocht hoe dit veilig en wel fysiek te kunnen doen met inachtneming van de regels.

Werving en selectie

De werving en selectie van deze vrouwen, alsmede het afnemen van de sociale inclusiemeter, is belegd bij de gemeente. Zij hebben uit hun bestanden vrouwen opgeroepen om deel te nemen als onderdeel van hun ontwikkel- en scholingstraject. Geheel vrijwillig was dit traject niet: deelname was voor deze vrouwen een voorwaarde om een uitkering te behouden. Ondanks dat dit natuurlijk effect had op de start in de groepen bleek dit geen onoverkomelijk probleem. Wel bleek deelname aan de sociale inclusiemeter voor sommigen bij de start een te hoge drempel. In overleg met de gemeente hebben enkele vrouwen uit de eerste twee groepen dan ook niet deelgenomen aan de metingen. Bij de twee daaropvolgende groepen is de sociale inclusiemeter wel afgenomen.

Deelname

In april zijn we gestart met twee groepen vrouwen, in totaal 20 deelnemers. De tweede twee groepen zijn in november gestart met nog eens 20 deelnemers. In totaal zijn er 40 vrouwen gestart aan het traject, minder dan was voorspeld. In de loop van het traject zijn wel in totaal 6 deelnemers afgefallen, deels door Corona, verhuizing, kinderopvang en andere persoonlijke omstandigheden. De gemeente werd elke week op de hoogte gesteld van de deelnamecijfers. We hebben het maximale aantal deelnemers proberen te bereiken, maar de verwachte 80 vrouwen is in 2021 niet gelukt. Dit had te maken met enerzijds de vertraging in planning door corona, én de verminderde selectie door de gemeente (ook door Corona) en dus de maximale aanwas en werving vanuit hen. Meer zat er helaas in dit coronajaar niet in. De twee groepen die laat in het seizoen zijn gestart, eindigen nu in februari 2022.

Begeleiding

De begeleiding van de groepen lag in handen van 1 professional en 1 vrijwilliger. De twee groepen kwamen woensdagmorgen en vrijdagmorgen van 10-12 uur bijeen in de HUB in Kerkrade. Ondanks een zeer aarzelend begin in motivatie van de deelnemers ('we moeten verplicht hierheen en waar moet ik zijn'), wisten de begeleiders dit binnen twee bijeenkomsten om te draaien en ontstonden twee groepen met zeer betrokken deelnemers. Wel was duidelijk dat veiligheid voor deze vrouwen voorop stond, een afgesloten ruimte was dan ook echt voorwaarde om ervaringen en verhalen met elkaar te delen op weg naar motivatie voor vervolgstappen. Er werden veel tranen gelaten, heftige

verhalen gedeeld en afscheid genomen van het verleden. Dit vraagt veel van de professionals met eigenlijk de conclusie dat begeleiding door alleen vrijwilligers in dit traject met dit lesmateriaal niet mogelijk is. We hadden de beschikking over een zeer ervaren professional, die tevens de taal van de groep sprak en met een warm hart de groep begeleidde. Ook hebben we ervoor gekozen om allereerst twee vrijwilligers van de bibliotheek het traject te laten begeleiden, omdat de vrijwilligers van de welzijnsorganisatie nog opgeleid moesten worden. Uiteindelijk bleek, dat hiervoor nieuwe vrijwilligers aangetrokken moesten worden, gezien de complexiteit van de opdracht. Het blijkt van belang dat zowel de kennis en ervaring van de vrijwilligers passend moet zijn als ook de samenstelling van de twee begeleiders op de groep. We hebben er voor gekozen om ook de tweede groep deelnemers door dezelfde vrijwilligers te laten begeleiden. Pas in het voorjaar nemen nieuwe vrijwilligers deel. Dan kan de nu opgedane ervaring gedeeld worden met nieuwe inzet van mensen. Helaas hebben we tussentijds afscheid moeten nemen van de professionele trainer. Gezien het feit dat inmiddels een vrijwilliger in dienst was van de bieb hebben we deze vrijwilliger als continue factor ingezet bij het traject.

Lesmateriaal

Als lesmateriaal is gebruik gemaakt van 'in je kracht', een trainingsmap met werkvormen van Stichting Lezen en Schrijven voor zowel deelnemers als ook de begeleiders. Merkbaar was al snel dat dit materiaal niet geschikt is om van voor tot achter te doorlopen: het zou het traject een veel te schoolse invulling geven. Er is dan ook veel tijd besteed aan het zelf vormgeven en inrichten van lesmateriaal en speelse werkvormen voor de groepen. Het betekende een extra investering om maatwerk te bieden aan deze groepen. Wel is het materiaal als naslagwerk gebruikt en is de opbouw van het materiaal wel als leidraad gevolgd. Zonder professional uit het onderwijs zou men te veel zijn gaan zwemmen, het zou de effectiviteit van de training niet ten goede komen. De ontwikkelde werkvormen worden nu ook in de twee groep deelnemers ingezet.

Resultaten

De resultaten van dit traject vallen uiteen in een aantal aspecten.

Bereik in aantallen

We hebben door Corona minder vrouwen kunnen bereiken in 2021 dan gewenst. Tegelijkertijd is meer tijd dan verwacht geïnvesteerd door de vrijwilligers en professionals, juist door flexibel in te spelen op de groep, door een steeds wisselende planning. Tevens bleek het tijdens corona ook tijdrovend om de groep vrouwen goed te bereiken: niet iedereen had een mobieltje, een emailadres of facebook. Communicatie was complex, online werken niet mogelijk en met sluiting van de bieb waren fysieke contactmomenten soms ook lastig.

Op dit moment hebben vier groepen kunnen starten met in totaal 40 vrouwen. Meer groepen zijn er door Corona niet gestart. In totaal zijn 40 vrouwen geworven, waarvan er 28 vrouwen de training hebben afgemaakt. In aantallen een tegenvallend resultaat, in werk hebben de projectmedewerkers heel veel inzet gepleegd in veel langere tijd dan verwacht. In effect hebben we een groots resultaat neergezet, aangezien het grootste deel van de vrouwen 180 graden gedraaid is in intrinsieke motivatie en inzet om de regie van hun leven op te gaan pakken. Het betekent dat we ondanks deze aantallen toch zeer tevreden zijn over de resultaten.

Empowerment effect

Doel van dit traject was om een groep kwetsbare vrouwen op weg te helpen op de participatieladder op weg naar scholing of (vrijwilligers-)werk. De ambitie om te empoweren was zeer passend en bleek haalbaar, de ambitie echter om hen door te laten stromen bleek te hoog gegrepen na 1 training van 11 bijeenkomsten. Wel blijkt dat juist deze vrouwen zeer gebaat zijn bij de informele wijze waarop de training is vormgegeven. De groep heeft heel veel baat gehad bij de groepsgerichte aanpak. Juist door het delen van ervaringen en de herkenning bij elkaar, de veilige omgeving en de focus op wat men wel kan en wil, ontstonden hechte groepen van vrouwen die ervaringen durfden te delen en elkaar opvingen. In de afrondende bijeenkomst met burgemeester, ambtenaren, deelnemers, professionals en vrijwilligers bleek hoezeer deze vrouwen gewaardeerd hebben dat zij serieus genomen werden in hun behoeften, vragen, twijfels en groei. En dat ook de gemeente deze vrouwen graag wil helpen. Het kantelde hun beeld en vertrouwen in de overheid en in leren / leerorganisaties. Het effect van empowerment is zichtbaar door de sociale inclusiemeter. De vrouwen geven aan meer zelfvertrouwen te hebben gekregen en mondiger te zijn geworden. Ook hebben zij geleerd hun talenten te omschrijven en daarmee zijn ze zich meer bewust geworden waar hun toekomst wellicht ligt.

Doorstroming naar scholing of werk

Zoals gezegd was deze doelstelling te ambitieus na de eerste training. Alle deelnemers die het traject hebben doorlopen gaven aan dat de training veel effect had. Tegelijkertijd gaf men aan nog niet klaar te zijn. Men gaf concreet aan: laat ons nu niet los, dan vallen we terug in onze oude situatie. Begeleid ons en hoe kunnen we hiermee verder? Het maakt dat we een vervolgaanvraag hebben voorbereid, de training 'jouw leven en werk' en tegelijkertijd voor deze groep vrouwen terugkombijeenkomsten hebben ingepland. In onze nieuwe subsidieaanvraag is hierin voorzien door een "empowermentcafé" (werktitel) als tussenvorm te organiseren en faciliteren tussen de starttraining en het vervolg. Begeleid door een medewerker kunnen vrouwen wekelijks bijeenkomen om hun eerste ervaringen uit te wisselen en ondersteuning te krijgen bij hun eerste stapjes of inspiratie op te doen door bijdragen van externen. Doorstroming naar werk of een opleiding heeft op dit moment nog niet plaatsgevonden. Wel hebben vrouwen leren kennen waar hun talenten en interesses liggen. Na de vervolgtraining 'Jouw leven en werk' verwachten dat vrouwen wel die stap gaan maken.

Sociaal netwerk

Veel vrouwen hebben aangegeven in het verleden zich alleen te voelen staan. Juist door het traject in de groep te volgen ontstonden vriendschappen, waardoor men elkaar kan ondersteunen. Het sterkt vrouwen in de wetenschap dat zij niet alleen deze weg afleggen, en hebben daarbij ook maatjes / vriendinnen gevonden voor het vervolgetraject.

Aandachtspunten en succesfactoren

Met het relatief grote succes van de eerste vier groepen en de heldere behoefte van vrouwen aan een vervolg hebben we een nieuwe aanvraag gedaan voor 2022. Deze aanvraag behelst enerzijds opnieuw vier groepen deelnemers (waarvan nu één groep mannen) voor een begin traject, de organisatie van en deelname aan een tussentijds empowermentcafé én de organisatie en uitvoering van een vervolgetraject "Jouw leven en werk".

Wel hebben we een aantal succesfactoren benoemd, als leereffect uit het eerste jaar, om in te voorzien in 2022:

Inzet kennis en kunde

De training dient gegeven te worden door minimaal twee mensen, waarvan minimaal 1 professional, bekend met onderwijstrainingen, deze kwetsbare doelgroep én met ontwikkeltrajecten in het algemeen. Vrijwilligers dienen stevig in hun schoenen te staan, een achtergrond te hebben in of onderwijs of coaching en bekend te zijn met groepsdynamiek met/in een kwetsbare doelgroep. Om de continuïteit en kwaliteit te borgen lijkt het verstandig niet te snel de combinatie van professional en vrijwilliger te wisselen.

In het begintraject bleek dat het aandeel van het vistacollege nog niet groot kon zijn. Immers: de groep vrouwen was nog niet toe aan doorstroming naar onderwijs. We verwachten overigens dat in het vervolgetraject dit aandeel groter zal zijn.

Bij samenwerking tussen drie nieuwe samenwerkingspartners bleek dat ieder vanuit eigen ervaring en referentiekaders zijn inzet heeft gepland. Het blijkt noodzakelijk om voldoende tijd in te ruimen om elkaar te leren kennen en te investeren in samenwerking. Misverstanden in communicatie en verschillen in verwachtingen kunnen snel ontstaan op het moment dat je elkaar nog niet goed kent. We hebben met goede inzet van eenieder werkenderwijs in coronatijd flexibiliteit laten zien in de samenwerking, maar alertheid en bijtijds bijsturing is hierbij wel geboden.

Lesmateriaal

Het lesmateriaal van de trainingen dient op speelse wijze als achtergrondmateriaal gebruikt te worden, om aan te blijven sluiten bij de doelgroep. Diverse werkvormen dienen de vrouwen te activeren om zelf aan de slag te gaan, waarbij lezen en schrijven niet zozeer de focus heeft, maar vooral het onderlinge gesprek gefaciliteerd wordt, met uitwerking in opdrachten.

Ambities en haalbaarheid

Corona maakt dat de organisatie en uitvoering van juist deze training flexibel dient te zijn, waarbij communicatie en voortgang soms lastiger is dan gemiddeld. Het maakt dat resultaten in deze onzekere coronaperiode niet te ambitieus geformuleerd moeten worden en niet al te strikt gehanteerd moeten worden.

Monitoring en meting

De groep deelnemers heeft vaak een grote aversie tegen school. Deelname aan de inclusiemeter is voor sommigen al een brug te ver. Het maakt weliswaar monitoring en meting lastiger, maar in de afweging van óf deelname óf meting vooraf hebben we een keuze gemaakt om iedereen bij de les te houden en meting op een tweede plan.

Voortdurende begeleiding en ondersteuning

Deze groep heeft het nodig om begeleid te worden na de trainingsbijeenkomsten. Wekelijkse terugkombijeenkomsten voldoen aan de behoefte ondersteund te worden bij de vervolgstappen. In het traject kan niet volstaan worden met slechts 11 bijeenkomsten, de basiscursus is een begin, maar een vervolg is noodzakelijk om werkelijke stappen te zetten.

Randvoorwaarden

De gemeente had aangegeven dat kinderopvang onderdeel zou kunnen zijn van de faciliteiten die men biedt. Dit is niet gelukt in de eerste trainingen. Het lijkt erop dat dit echt randvoorwaarde is voor een aantal (alleenstaande) vrouwen, die financieel weinig speelruimte hebben. Hiervoor dient aandacht te zijn bij de organisatie van nieuwe trainingen.

Vervolgstappen

We zijn erg blij dat we vrouwen in Kerkrade ook in 2022 zowel een vervolgtraject als ook een nieuw starttraject kunnen aanbieden. Om ook in 2022 effectief te zijn, hebben we de succesfactoren verwerkt en ingebed in het vervolgtraject. Inmiddels zijn meer vrijwilligers opgeleid, zodat in wisselende groepen gewerkt kan worden. We zullen wel opnieuw investeren in de werving en selectie van vrijwilligers. Ook hebben we voorzien in minimaal 1 professionele kracht bij de uitvoering van de trainingen. In de opzet van het vervolgtraject heeft het Vistacollege een groter aandeel, om de voorlichting over scholingstrajecten en opleidingen ruimte te geven.

Het zal een kunst zijn om een vergelijkbaar traject ook voor mannen op te zetten. Op dit moment is de werving en selectie van de groepen opgestart. Omdat ook in 2022 het succes afhankelijk is van Coronaperikelen, zullen we de subsidieverstrekkers bijtijds op de hoogte houden van de tussentijdse resultaten en of tussentijdse sluiting van de bibliotheek. Immers: op dat moment kunnen we onze verplichtingen niet conform aanvragen nakomen.

Door corona heeft het project langer geduurd dan gepland. Het betekende ondanks geringere resultaten wel een langere en grotere inzet van de projectleider en projectmedewerker. De *additionele kosten* voor het annuleren en opnieuw plannen van de activiteiten, in totaal 50 uur extra, zijn gemaakt om alle activiteiten rondom de lockdowns te kunnen uitvoeren. De benodigde langere inzet en formatie door verlenging van het project zijn door de bibliotheek en Impuls voor eigen rekening genomen.